

AZ UTOLSÓ BUDAI EFFENDI NYOMÁBAN

Az imám özvegye panaszkodik, a bejramra csak Fatime „hercegnő” jár, Gül Baba boldogságos feje körül a tavaszi szél zenél

Mohamedán riport a Mecsei-utcából

— Kip-kop, kip-kop...

Kopog a lépés a régi grádicson. A levegőben tavaszi izelés, az udvaron nap felé forduló gyermekarc, a zsindeletet felett rozsdás török félhold. Egy kutya hunyorgat a lépcsők mellett, az utcáról bánatos kántálás hallatszik: „Óóószeres. Használt ruhádaát...” Azután nagy csend, napfény, átsuhanó szellő.

Ez van az első pillanatban. A következő pillanatban kopott, szürke galamb száll a félholdra, a hold megbillen, a galamb elröppen. A harmadik pillanatban az utolsó lépcsőfoknál nyílik az ajtó:

— Tessék? Én vagyok a házmester felesége.

Most már ketten vagyunk. Ott hagyjuk a hunyorgó kutyát, a gyermekarcot és megindulunk a mohamedán riport után a további grádicson.

A rózsás atya szomszédai

az elsők, akikkel találkozunk. Gül Baba rózsadombi kastélya csupa rom, csupa omladék; az ablaktalan mecset mellett még ott porladoznak a szomszédok. De a szomszédok nem mesélnék semmit sem Gül Babáról, sem az imám álmairól, sem egykori effendik hófehér turbánjáról. A szomszédok ugyanis halottak. A sorrend most ez: elsőnek elmegyünk egy salgótarjáni üveggyári munkás sírja mellett, azután egy takarítónő sírja mellett, azután nyikordul a kulcs a zárban, a házmesterné be-tessékel a mecsetbe, Gül Baba sírjához.

— Ezek itt ketten — és hátramu-tat — 45-ben haltak meg. Gül Baba, óh, ő már régen, talán 1541-ben.

Velünk együtt beszél a vastag ajtón a szép tavaszi szél; így azután hárman állunk némán, a házmesterné, az újságíró meg a szél. A szél gyorsan odébbáll, a házmesterné belélapoz a vendégkönyvbe, én állok a sír előtt és Gül Baba zöld posztó turbánját forgatom. Vörös imaszönyegen állok, a sír kopott török szönyeggel van fedve, a magyarázó szöveg üveg-rámája egy helyen betört. Ezt a szöveget olvasom s itt tudom meg, hogy mit érintettem meg az előbb: „Boldogságos feje a Bektási rend kalapjával fedve.”

Tíz lakó, egy üzem a zarándok-helven

- Jár ide valaki?
- Senki.
- És a mohamedán ünnepeken?
- A bejramra meg a ramazam-ra — feleli a budai házmesterné — mindig eljön a hercegnő, meg a lánya.

öregasszonyokkal, régi ajtókkal, rozsdás ajtószámokkal; mikor azt hiszed, célhoz értél, akkor közlik veled, hogy a második emelet 20. az utolsó lépcsőháznál van. Végre megvan. Az ajtón tábla:

Abdul Latif effendi.

Egy szép öregasszony nyit ajtót. — Jaj, csak a szobába ne jöj-jön, az olyan kicsi, inkább itt az előszobában.

Lesülünk, előkerülnek a régi képek, irások, török sorok, emlékek; nehéz lélegzetvételek, merengés.

— A férjem meghalt 1946 szeptember 26-án. Ő volt az utolsó imám Magyarországon. Gyomorrák vitte el szegényt. Én meg itt élek a cselédszobában, semmi jövedelemem. jó, ha fám akad.

Nézi a régi fényképeket; vala-mikor bars megyei magyar kislány volt az imám özvegye, azután elvette az imám Budapesten és a bars megyei kislány áttért mohamedánnak.

— Ma is — teszi hozzá — szívvel-lélekkel mohamedán vagyok. Már nagyon kevesen vagyunk. Az egész országban százan, százötvenen. Néhány perzsa, albán, bosnyák, török, meg áttért.

— A mecsetbe senki sem jár?

— Csak Fatime Meziec hercegnő, Abdul Kadir trónörökös száműzött felesége meg a lánya. Itt laknak Pesten. A többiek Orosháza, Mezőberényben, Újpesten s néhány szőnyegkereskedő itt, Budapesten

Naszredin Hodzsa s egy fekete lány

S ahogy ezt mondja, ahogy jár az öreg kéz régi irások és régi fényképek között, megjelenik az előszobában egy izzó, fekete virág.

— Hívott Nezike néni?

— Igen, lányom, hol van az a régi levél?

A fekete virág elhozza, odateszi, az öregasszony elmerülten olvas, a fekete lány mesél. Hogy az ő apja török katona volt. Pestre került, itt ápolták az első háború után, azután meglátott egy magyar virágot, s ebből a házasságból született ő. Közben az öregasszony egy soha nem látott hosszú ceruzát vesz elő:

— Ez török? — kérdem.

— Az — feleli a fekete lány he-vülten, az öregasszony meg mosolyog:

— Ó, neked minden török. De-hogyis török. De te mindenben törököt látsz.

Az imám özvegye olvassa a levelet, én ezzel a fekete hajú, sötét-szemű, izzóarcú kis fél-magyar, fél-török kislánnyal beszélgetek, aki elmondja, hogy az apja híres ember volt, onnan származott, ahonnan Naszredin Hodzsa, a mesemondó. Azután hirtelen beszél-

virágkedvelők és azt mondták, ez az erkély volt a legszebb

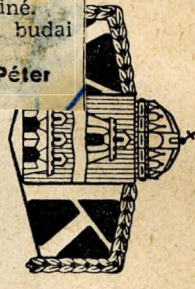
S rogyadozó léptekkel kísértél az erkélyre. A bűdöskék már elnyit-tak, a cserepek földje kiszáradt, a fényképek megkoptak, a levelek-nek rojtos lett a széle, Gül Baba turbánja foszladozik.

Csend.

Azután egy sóhaj, egy vékony kis félhang, mint a műezziné.

S ezzel be is fejeződik a budai mohamedán riport.

Ruffy Péter

X. cs. 23. sz.

Szerző: Ruffy Péter		Cím: az utolsó budai effendi	Forrás: <i>Leírás</i>	1949 III/20	(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)	Hely	1541/1949.	Személy	Helyszám	Budapestre vonatkozó újságcikkek	
													297	

Székfoglaló hírlapnyomda 1926 — 8991